

ויקרא

"ויהי בנסוע הארון"

בשעת הוצאת ספר תורה מארון הקודש אומרים בין היתר פסוק הלקוח מחומש במדבר: "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך". פסוק זה נאמר על ידי משה רבנו בכל פעם שבני ישראל יצאו לאחד ממסעותיהם במדבר, כשארון הקודש יוצא לפנייהם. משמעותו היא בקשה מה' ששונאי ישראל וכל המציקים להם ינוסו כיוון שה' "יקום". הפסוק נאמר בכל פעם שמוציאים את ספר התורה מארון הקודש (שזהו מעין מסע הארון במדבר), כיוון שהוא אקטואלי גם אלינו; זוהי בקשה מה' לתוספת כח בקדושה בכל עבודת היהודי- בעשה טוב (קומה ה'), ובסור מרע (ויפצו אויביך).

כמו כן, הוצאת ספר התורה מוסיפה חיזוק גם בפרנסתו של היהודי, שכן בקשר עם ארון הקודש יש גם את צנצנת ה"מן" שהיא מקור השפע לפרנסת ישראל, וכפי שאמר להם הנביא "ראו, בזה נתפרנסו אבותיכם".

כאשר ראש חודש ניסן חל בשבת – מוציאים שלושה ספרי תורה על מנת לקרוא בכל אחד מהם עניין אחר הקשור לזמן בו אוחזים: בראשון קוראים את פרשת השבוע- פרשת ויקרא. בשני קוראים בקשר לראש חודש וקרבתו, ובשלישי קוראים את האחרונה מ"ארבעת הפרשיות" – פרשת החודש ("החודש הזה לכם ראש חודשים").

על פי תורה, חזרה משולשת על עניין נותנת לו תוקף של "חזקה". חוזק, תוקף וקביעות. ואם כן- הוצאת שלושה ספרי תורה נותנת לנו תוקף ותוספת כח בכל עבודת ה' שלנו – סור מרע ועשה טוב (ופרנסה...).

בר"ח ניסן זה מיוחד!

הוצאת 3 ספרי תורה יש בקביעות רק פעם אחת בכל שנה – בשמחת תורה, אך יש פעמים נוספות שהדבר יכול לקרות: אם ר"ח טבת אדר או ניסן חלים בשבת. וכמו מכל דבר בחיים, ודאי יש הוראה מיוחדת שעלינו ללמוד מכך, כאשר ההוצאה בשמחת תורה משפיעה על כל השנה עד שמחת תורה הבא, ובקביעות הנדירה יותר – ההשפעה היא על כל השנים, עד לקביעות הבאה הזוהי לזו, שאז יש אור חדש ועבודה נעלית יותר בעניין זה.

כדי להבין מהי השפעה זו, צריך לדעת להבדיל בין: ה'חזקה' התמידית בשמחת תורה – ("תמידין כסדרם"), וחזקה ייחודית באופן הוספה ("מוספים כהלכתם") בתזמונים מיוחדים. השינוי ביניהם נובע מתוכן הקריאה: בר"ח ניסן – הדגש הוא על פרשת החודש (שהיא בעצם "מצווה ראשונה שנצטוו ישראל"), ואילו בשמחת תורה אנו שמים את הדגש על פרשת בראשית (וכדברי רש"י "פתח בבראשית").

פרשיות אלו מבטאות גם את ההבדל הכללי בין חודש תשרי לחודש ניסן: חודשים תשרי-אדר מבטאים הנהגה לפי דרך הטבע (וזה עניינה של פרשת בראשית - התורה פותחת בבראשית כדי לענות לאומות העולם אם יגידו לנו "ליסטים אתם"- כלומר יש כאן התייחסות לעולם), לעומת זאת הנהגה בחודש ניסן (עד אלול) היא יותר הנהגה ניסית, סדר הנהגה של עם ישראל שבשבילם נברא העולם והם מעליו.

כך גם נבין את ביאור רז"ל על המילים בהתחלת קריאת התורה של פרשת החודש "החודש הזה לכם" - "כשבחר ביעקב ובניו, קבע בו ר"ח של גאולה" – גם גאולה מהנהגה טבעית להנהגה ניסית. אם כן הוצאת-3 ספרי תורה בשמחת תורה נותנים חזקה על עבודת היהודי בסדר הרגיל, ואילו בר"ח ניסן הוצאת 3 ספרי תורה מבטאים ונותנים לנו כח לעבודה באופן של הוספה על הרגיל, הנהגה ניסית. השנה (ה' תשנ"א) יש עליו מיוחד בכך שהפרשה הנוספת היא פרשת ויקרא ואז שלושת הקריאות שייכות לר"ח: פרשת ויקרא נאמרה למשה בר"ח ניסן, פרשת החודש מדברת על ר"ח ניסן, והקריאה של ר"ח כמובן שייכת גם היא לראש חודש.

טבע, נס וחיבורם יחד

אם נתבונן לעומק יותר דבר נוסף: התורה היא למעלה מהעולם, ואילו המצווה מחברת את האדם עם העולם. "החודש הזה לכם"- זו מצווה ראשונה שנצטוו ישראל, אם כך החיזוק בהוצאת 3 ספרי תורה בר"ח ניסן הוא לכאורה חיזוק של חיבור לעולם, עבודה בפועל בענייני המצוות, והרי אמרנו שהעבודה

בחודש ניסן היא באופן של הנהגה ניסית? אלא – שאכן יש לנו כאן הוראה של להתחבר לעולם באופן ניסי, לקיים את המצוות באופן שלמעלה מטבעו ורגילותו (ובמיוחד בשנת 'נפלאות!'). גם תוכן 3 הקריאות בר"ח ניסן מלמד אותנו על עבודה בטבע, אך בדרך ניסית: שלב א'- **בפרשת החודש**: "משבחר... ר"ח של גאולה" גאולה מהנהגה רגילה להנהגה ניסית (בהמשך הקריאה גם מדובר על קרבן פסח- שעניינו פסיחה ודילוג – למעלה מן הטבע). שלב ב' **בקריאה של ר"ח**: החודש מבטא את עניינו של הירח שמתחדש וגדל-עניין של שינוי והנהגה לא שגרתית. השבוע מבטא את מהלך השמש יום-יום, הנהגה בדרך הטבע. כאשר ר"ח חל בשבת – מבטא הדבר את חיבור שניהם, לחבר את הנהגת הנס להנהגה באופן של טבע. שלב ג' **בפרשת ויקרא**: פירוש הקריאה מה' למשה בתחילת הפרשה היא השפעה ונתינת כח למשה כדי שיוכל להכנס לאוהל מועד (מיד לאחר בנייתו), וביטוי העניין אצל כל אחד ואחד מישראל – להמשיך לנשמה אור אין סוף לדעת את ה', כח להתחבר עם ה' כמו בגאולה. גם הפרשה הבאה (שמיני) מדברת על השראת השכינה וכלות הנפש אצל בני אהרון- נדב ואביהוא. כל בני נקראים בני אהרון- כמו שכתוב: "הוי מתלמידיו של אהרון" (וכל המלמד את בן חברו תורה – כאילו ילדו) זוהי עבודה בתכלית השלמות – להגיע לכלות הנפש, אבל כנשמות בגופים! ותוספת עבודת ה' זו צריכה להיות קבועה, כמו שכתוב בהמשך הפרשה בקשר למלח, "לא תשבית". אם כן יש 3 אופנים: הנהגה ניסית, קשר בינה להנהגה רגילה, ושהנהגה הניסית נעשית ההנהגה הקבועה. מעניין לשים לב, שבתחילת וסוף **ההפטרה** בא לידי ביטוי הקשר שלנו לנשיא ישראל, דבר המרמז לנו שבני ישראל עובדים את עבודתם באופן של התנשאות על הרגיל.

בואו נעלה דרגה...

פעולת החזקה שפועלת הוצאת 3 ספרי תורה, (וכאמור-פעולתם היא למשך כל השנים עד שזוכים להארה כזו שנית, ואז זה בהארה גדולה יותר), היא לא רק בעבודה בדרך של נס, אלא גם בהפיכת הרע לטוב, ומרומז בתוכן הקריאה ב3 ספרי התורה ובהפטרה: **החודש** – ששמו ניסן, ויש בשם זה פעמיים את האות נ', המרמזת כידוע על ניסים. פעמיים נ' = כפליים בנס.. עד להפוך את הנפילה לניסי גאולה! כמו כן – סיום הקריאה הוא במצוות מצה, השוללת במהותה את עניין היצה"ר והטומאה "בכל מושבותיכם". **ר"ח** – עניין הקרבן בר"ח הוא שהקב"ה אומר "הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח", שזו כפרה כבר על כל השלילי שנעשה כתוצאה ממיעוטו של הירח, ורומז על כפרה עד הדרגה של "זדונות נעשו לו כזכויות" ומגיע עד לזמן ש"והיה אור הלבנה כאור החמה" (דבר הנרמז גם בחיבור השבת ור"ח ביום אחד).

ויקרא – בפרשה מדובר על קרבנות המכפרים גם על דברים שלילים, וכפרה פרושה הפיכת החטא, הדבר השלילי, לעניין של חיוב, "להיות רצוי לפני ה'", כמו כן מוזכר בהמשך הפרשה על הברית הכרותה למלח, והמלח יש בו סגולה ש"ממרק ומבשם מרירו לאטעמא" – הוא הופך מאכלים מרים וכדו' לאכילים.

בהפטרה – בה מופיעים הפס': "הוא (הנשיא) יעשה את החטאת גו' לכפר בעד בית ישראל", "וחטאת את המקדש.. וכפרתם את הבית" – כלומר שוב עניין של כפרה (כאמור לעיל) ובשבת זו אף מוסיפים פס' החותם את ספר ישעיה עליו נאמר ש"כולי נחמתא" והפסוק הוא בעניין בלתי רצוי ("והיו דראון לכל בשר") ולכן מוכרחים לומר שהוא רומז על שלמות ההיפוך מרע לטוב, והדבר מודגש בגלוי בכך שסיום הקריאה היא בדבר טוב – על ידי כך שמיד אחרי פסוק זה אומרים שוב את הפס' שלפניו "והי' מדי חודש בחדשו... יבואו כל בשר להשתחוות לפני".

ללמוד מנחשון, נדב ואביהוא

מר"ח ועד י"ג ניסן מוסיפים בסיום התפילה את הקטע השייך לקרבן נשיא השבט שהקריב באותו תאריך בזמן חנוכת המשכן. ההנהגה הניסית בר"ח ניסן שייכת לנשיא המקריב אז – "והי המקריב ביום הראשון.. נחשון בן עמינדב למטה יהודה". מעניין לשים לב שבכל שאר השבטים כתוב "נשיא לבני..." (-שם השבט), ורק אצל נחשון כתוב "למטה יהודה" ולא **נשיא** לבני יהודה! אכן מעלת הנשיאים כולם וסיבת הקרבתם את הקרבן הייחודי הזה הייתה מעצם היותם נשיאי שבט, ואילו נחשון – הייתה לו מעלה בזכות עצמו, בזכות מסירות הנפש שלו בזמן קריעת ים סוף. הוא קפץ

לים ללא כל חשבון – ה' אמר "ויסעו", אז הוא מתקדם! זו הנהגה למעלה מכל מדידה והגבלה, הנהגה ניסית.

הים הוא עולם מוסתר, ומרמז גם על הסתרת אלוקות, ונחשון, בהתנהגותו, ביטל את הנחשול של הים, ועד שהפך אותו למדרגת יבשה, ולא סתם יבשה, אלא כזו המגלה את דרגת הים שלמעלה מיבשה, זוהי דרגת הים בו היצורים החיים בו יכולים לחיות רק בתוכו, ולא מסוגלים להינתק ממנו, דבר המרמז על קשר מוחלט וקבוע לה'.

את זה, כאמור, פעל נחשון במסירות נפשו, והדבר מלמדנו לפעול באופן דומה – לא במסירות נפש בקפיצה לים, אלא בשימוש בכספנו – לתת צדקה באופן של נדיבות למעלה מכל חשבון, דבר הנלמד גם משמו של נחשון- "בן עמינדב" – נדיבות בפועל שאין למעלה הימנה.

בצדקה, יש גם סגולה שמבטלת כל הלא רצוי והופכת לטוב "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה", ואז ים הגלות (וכלשון הרבי מה"מ: "און וויפל איז א שיעור דערצו"?...! [=וכמה המידה לזה?]) כלומר – לאורך הגלות) הופך לים הגאולה בה יתקיים הייעוד: "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

גם נדב ואביהוא בני אהרון, עליהם מסופר בפרשות הבאות, מלמדים את אותו עניין כבר בשמותיהם: נדב = נדיבות, ובאיזה אופן? של אביהוא = הוא אבי כל הנדיבות, ובכלל כל העבודה באופן של נס.

גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה

במצוות מעות חיטים צריך במיוחד להדר – מתחילים מ30 יום לפני הפסח, ומוסיפים עוד יותר מ"ח, אחרי שמתבוננים האם נתתי כראוי לי, וצריך גם לתת מעל מעשר ומעל חומש, שהרי ה' ברך אותנו בינתיים עוד, אז צריך לתת עוד! ובפרט אם נשים לב להבטחת ה' - "עשר בשביל שתתעשר" גם עוד לפני הברכה וזה רק מוסיף בברכה! ולכן מ"ח הנתינה צריכה להיות באופן של למעלה מהטבע והרגילות, עד בלי גבול.

אז כאשר אנו קוראים בתורה "החודש הזה לכם" שהוא "מצווה ראשונה שנצטוו ישראל" – שהשם "מצווה" סתם בתלמוד ירושלמי כוונתו למצוות הצדקה, זאת משום שהיא עיקר המצוות המעשיות ועולה על כולנה (בדוגמת "מצווה ראשונה"), ובפרט שאנו מובטחים גם שעל ידי הצדקה "נעשים מוחו וליבו זכים אלף פעמים ככה", מה שמוסיף גם בלימוד התורה, אם כן ודאי שעלינו להחליט להוסיף בה כמה שיותר!

ויהי רצון שכבר עצם ההחלטה הטובה תביא את הגאולה עוד היום:

בשבת – כי הגאולה נקראת "יום שכולו שבת",

פרשת ויקרא – שזו הקריאה מאוהל מועד להכנס אליו, ושלמותו של המשכן היא בביהמ"ק ה3,

ר"ח – בו יש את חידוש הלבנה שישראל נמשלו לה, ועתידין להתחדש כמותה בגאולה,

ניסן – שהוא החודש בו אנו עתידין להגאל.

וכל זה בחזקה ותוקף של 3 ספרי תורה, ובלשון סיום ההפטרה: "והי' מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו (החל משבת זו) יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'". וחונכת ביהמ"ק תהיה בר"ח ניסן כמו שכתוב בהפטרה "בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר וחטאת את המקדש" – בביהמ"ק ה3 ונזכה לאכול בי"ד בחודש מן הזבחים ומן הפסחים ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו, ברוך אתה ה' גאל ישראל!

"ברוך אתה ה' גאל ישראל" (מדברי הרבי בשיחה)

ובלשון הכתוב בסיום וחותם ההפטרה: "והי' מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו (החל משבת ר"ח זה [ילקוט שמעוני: הרי שחל ר"ח להיות בשבת.. באים שני פעמים, אחד של שבת ואחד של ר"ח]) יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'", בבית המקדש השלישי... שחונכתו תהיה בר"ח ניסן, כמו שכתוב בהפטרה: "בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר וחטאת את המקדש", וממשיך לבאר פרטי העניינים ד"חונכת המזבח בימי המלך המשיח כשיבנה בית שלישי".

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל שמביא הרבי בשיחה

להתחזק ולהוסיף כח בכל עבודת היהודי ובדרך שלמעלה מטבעו ורגילותו (שתהפוך כעת לרגילותו!) בסור מרע ועשה טוב, ובהפיכת הרע לטוב.

ללמוד את הלכות הפסח 30 יום לפניו, ולהתחזק בכך 2 שבתות לפני פסח באופן נעלה יותר.

להוסיף במעות חיטים ובצדקה בכלל: בדרגת מעשר, חומש, ומעל למדידה והגבלה לגמרי.